

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 8CoE/31/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8415202568
Dátum vydania rozhodnutia: 02. 10. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Martin Fiľakovský
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2017:8415202568.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Martina Fiľakovského a členov senátu JUDr. Branislava Brezu a JUDr. Anny Kovaľovej v exekučnej veci oprávneného Rapid Life životná poisťovňa, a.s., so sídlom Garbiarska 2, 040 71 Košice, IČO: 31 690 904, proti povinnej U. X., nar. XX.XX.XXXX, bytom Z. 13XX/XX, XXX XX M., o vymoženie 61,74 Eur s príslušenstvom, o odvolaní oprávneného proti uzneseniu Okresného súdu Kežmarok č.k. 5Er 168/2015-19 zo dňa 13. júla 2015, takto jednohlasne

rozhodol:

P o t v r d z u j e uznesenie.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Kežmarok (ďalej len „súd prvej inštancie“) napadnutým uznesením žiadosť súdneho exekútora JUDr. Petra Matejovie, exekútorporský úrad so sídlom v Liptovskom Mikuláši, ul. Moyzesova č. 669/15, o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie (Ex 1607/2015) zo dňa 1.4.2015 zamietol.

2. Vychádzal zo zistenia, že podaním zo dňa 01.04.2015 požiadal súdny exekútor o vydanie poverenia na vykonanie exekúcie na podklade exekučného titulu, ktorým bol rozhodcovský rozsudok Arbitrážneho súdu Košice. Povinná nemohla ovplyvniť obsah bodu č. 2 Osobitných zmluvných dojednaní č. 01/2007 k poisťovej zmluve, nakoľko tento bol napísaný vo vopred predtlačenom formulári, na spoločnom liste poslednej strany VPP a je vylúčené, aby text bodu č. 2 bol výsledkom dohody zmluvných strán. Obsah bodu č. 2 osobitných zmluvných podmienok je neprijateľnou zmluvnou podmienkou, keďže zmluvnými dojednaniami sa spotrebiteľ nemôže vopred vzdať práva, ani si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie. Rozhodcovskú doložku si spotrebiteľ osobitne nevyjednal, nebola teda spotrebiteľom individuálne dojednaná. Povinná ako spotrebiteľ si podľa tejto zmluvnej podmienky nemala možnosť vybrať medzi rozhodcovským a všeobecným súdom, ale bola nútená podrobiť sa rozhodcovskému konaniu.

3. Proti uzneseniu podal odvolanie oprávnený. Navrhol, aby odvolací súd napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Uviedol, že súdy v exekučnom konaní nepreskúmajú vecnú správnosť rozhodcovského rozsudku, ale len realizujú oprávnenie posúdiť, či exekučný titul nie je v rozpore so zákonom formulovanými požiadavkami. Súd si nad rámec zákona z vlastnej iniciatívy zaobstaral a vykonal ďalšie listinné dôkazy, a to bez účasti oprávneného. Oprávnenému odňal právo konať pred súdom. Okresný súd aplikoval na nesprávne a neúplne zistený skutkový stav nesprávnu právnu normu, tzn. vec nesprávne právne posúdil. Súdy v exekučnom konaní nepreskúmajú vecnú správnosť rozhodcovského rozsudku, ale len realizujú svoje oprávnenie vyplývajúce zo zákona a to z ustanovenia § 44 odsek 2 Exekučného poriadku. Odôvodnenie napadnutého uznesenia je nepreskúmateľné.

4. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 34 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „C.s.p.“), vzhľadom na včas podané odvolanie, preskúmal napadnuté rozhodnutie, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich

z § 379 a nasl. C.s.p., bez nariadenia pojednávania (§ 385 C.s.p. a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie je dôvodné.

5. Sudca súdu prvej inštancie, ktorému bola vec daná na vybavenie, nevyhovet odvolaniu podanému proti rozhodnutiu vydanému vyšším súdnym úradníkom a v súlade s § 374 odsek 4 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len „O.s.p.“) (účinného do 30.06.2016) bola predmetná exekučná vec predložená na rozhodnutie odvolaciemu súdu.

6. Odvolací súd podľa § 212 odsek 1 a § 214 odsek 2 O.s.p., v spojení s ustanovením § 470 odsek 2 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok, v záujme zachovania právnych účinkov úkonov, ktoré nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti nového Civilného sporového poriadku, preskúmal napadnuté uznesenie bez nariadenia pojednávania. Obdobne sa v čase rozhodovania riadil ustanovením § 243h odsek 1 veta prvá Exekučného poriadku.

7. Predmetom sporu je určenie, či titul, ktorým je rozhodcovský rozsudok, je vykonateľným titulom na vedenie exekúcie proti povinnej. Okresný súd poukázal na to, že rozhodcovský rozsudok bol vydaný rozhodcovským súdom bez platnej rozhodcovskej zmluvy. Rozhodcovskú doložku považoval nie za individuálne dojednanú, spôsobujúcu výrazný nepomer v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa - povinnej a preto vyhlásil rozhodcovskú doložku za neprijateľnú zmluvnú podmienku a ako takú za neplatnú.

8. Z obsahu spisu vyplýva, že v časti XV. - rozhodcovské konanie, bod 1 všeobecných poistných podmienok sa poisťovňa a poisťník dohodli, že všetky vzájomné spory a sporné nároky z poistenia sa rozhodnú v rozhodcovskom konaní pred rozhodcovským súdom. Konkrétny stály rozhodcovský súd nie je uvedený v tejto časti všeobecných poistných podmienok. Výber rozhodcovského súdu urobil oprávnený. Odvolací súd poukazuje na to, že ďalšie zmluvné dojednania v poistnej zmluve podpísané povinnou, tak aj predchádzajúce ďalšie podmienky, tzv. všeobecné poistné podmienky v časti XV., uvádzajú podmienku rozhodovať vzájomné spory a sporné nároky v rozhodcovskom konaní. Oprávnený nepreukázal, že bola povinná ako klientka poisťovne poučená o rozhodcovskom konaní vo všetkých jeho dôsledkoch. Vo všeobecnosti možno konštatovať, že všeobecné obchodné podmienky majú riešiť otázku vyjasnenia poistných podmienok. Nemajú v zásade vytvárať nové zmluvné záväzky napríklad vo forme rozhodcovskej doložky.

9. Podľa zákona č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní, rozhodcovská zmluva môže mať formu osobitnej zmluvy alebo formu rozhodcovskej doložky k zmluve. Rozhodcovská zmluva musí mať písomnú formu, inak je neplatná (§ 4 ods. 1, 2 zákona č. 244/2002 Z.z.). Zákon na platné uzavretie rozhodcovskej zmluvy či rozhodcovskej doložky vyžaduje osobitnú písomnú zmluvu, nie to, aby takáto zmluva bola zakomponovaná do textu všeobecných poistných podmienok. Je na mieste pochybovať o tom, že účastníkovi poistného vzťahu - poisťníkovi (povinnej) bol do detailov vysvetlený rozdiel medzi rozhodcovským a súdnym konaním pred všeobecnými súdmi. Text návrhu na možné rozhodcovské konanie je neprehľadne uvedený v texte poistných podmienok k poistnej zmluve a vyplýva z bodu XV., kde je uvedené, že poisťovňa a poisťník sa dohodli, že všetky vzájomné spory a sporné nároky z poistenia sa rozhodnú v rozhodcovskom konaní pred rozhodcovským súdom bez konkrétneho určenia rozhodcovského súdu. Z hľadiska rozsahu všeobecných poistných podmienok a nimi podložených vzniknutých záväzkov, je potom dôvodná pochybnosť súdu o tom, či došlo k individuálnemu dojednaniu rozhodcovskej doložky s právom rozhodovať spory medzi účastníkmi v rozhodcovskom konaní bez určenia konkrétneho rozhodcovského súdu, ktorý bol určený podľa sídla dodávateľa poistného plnenia, t.j. rozhodcovský súd v Košiciach, kde sídli aj oprávnený. Pri podpise všeobecných poistných podmienok nebol v podmienkach uvedený konkrétny rozhodcovský súd a jeho výber bol tak výlučne záležitosťou oprávneného. Ak rozhodcovská doložka bola zakomponovaná do všeobecných obchodných podmienok, ktoré nemali vytvárať ďalšie zmluvné dojednania, potom skutočne je možné riešiť otázku nekalej podmienky v spotrebiteľskej zmluve, a to dojednanie rozhodcovskej doložky odkazom na všeobecné zmluvné dojednania tak, že spory budú riešené v rozhodcovskom konaní bez jeho konkretizácie v prípade sporu poisťovne a poisťníka. Nie je možné uzatvárať rozhodcovské zmluvy odkazom na všeobecné poistné podmienky tak, ako je uvedené v časti XV. všeobecných poistných podmienok. Preto okresný súd správne rozhodol, ak považoval dojednanie tvrdenej rozhodcovskej doložky za neprimeranú zmluvnú podmienku, ktorá spôsobila značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, a ktorá podľa § 53 odsek 5 Občianskeho zákonníka je neplatná.

10. Rozhodcovská doložka navyše, tak ako je naformulovaná v typizovanom tlačive pochádzajúcom od oprávneného, obchádzajúc možnosti zabezpečenia náležitej ochrany práv povinnej a potláčajúc základné procesné postupy súdneho konania, stavia povinnú do situácie vzdania sa vopred práv, ktoré priznáva zákon, jednoznačne bez uvedenia si dôsledkov a závažnosti možného stavu do tej miery, aby povinná venovala rozhodcovskej zmluve zvýšenú pozornosť. Povinná nemala možnosť uzrozumenej voľby, vyjadrenej následne informovaným súhlasom, resp. nesúhlasom. Oprávnený poskytnutie tejto možnosti nepreukázal. Oprávnený z tohto hľadiska nedal povinnej na výber, neumožnil jej reálnu uvedomelú voľbu medzi rozhodcovským konaním a konaním pred všeobecným súdom, naformulujúc rozhodcovskú zmluvu (doložku) vopred spolu s ostatnými zmluvnými podmienkami.

11. V zásade, v zmysle príslušných ustanovení, zabezpečujúcich ochranu spotrebiteľa platí, že dohoda o rozhodcovskej doložke v spotrebiteľskej zmluve je prípustná za predpokladu, že podmienky, za akých sa rozhodcovské konanie uskutoční, budú účastníkom konania garantovať rovnaké zaobchádzanie, čo vo vzťahu spotrebiteľ - podnikateľ znamená zvýšenú ochranu slabšej strany, t.j. spotrebiteľa a že dohodnuté procesné pravidlá budú garantovať spravodlivé konanie, vrátane možnosti preskúmania rozhodcovského rozsudku inými rozhodcami, ako to v konečnom dôsledku umožňuje aj platný zákon o rozhodcovskom konaní. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na ustanovenie § 37 odsek 1 zákona č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní, podľa ktorého účastníci rozhodcovského konania sa môžu v rozhodcovskej zmluve dohodnúť, že rozhodcovský rozsudok môže na základe žiadosti niektorého z nich preskúmať iný rozhodca. V takomto prípade účastník rozhodcovského konania má právo podať žiadosť o preskúmanie rozhodcovského rozsudku do 15-tich dní od jeho doručenia tomuto účastníkovi rozhodcovského konania. Ak sa účastníci rozhodcovského konania nedohodli v rozhodcovskej zmluve na preskúmanie rozhodcovského rozsudku, je jeho preskúmanie iným rozhodcom vylúčené, ak tento zákon neustanovuje inak. Z rozhodcovskej doložky obsiahnutej v obchodných podmienkach pre poskytnutie úveru nevyplýva, že by sa účastníci dohodli na preskúmaní rozhodcovského rozsudku iným rozhodcom a ani na takúto možnosť oprávnený povinnú neupozornil a teda z tohto hľadiska treba považovať rozhodcovské konanie za jednoinštančné oproti súdnemu konaniu, ktoré je v zásade v takýchto veciach dvojinštančné. I z tohto dôvodu tak možno uzavrieť, že v danom prípade ide o povinnou formálne odsúhlasenú vopred pripravenú a oprávneným predloženú rozhodcovskú doložku.

12. V intenciách Nálezu Ústavného súdu SR zo dňa 19.6.2008, sp. zn.: I. ÚS 243/07, ktorý poskytol výklad zmluvy contra proferentem, potom samotná skutočnosť, že predmetná zmluva bola koncipovaná a napísaná jednou jej stranou (oprávneným) a spotrebiteľ (povinná) k nej len pristúpil jej podpísaním s akceptáciou obsahu (časť XV. poistných podmienok), predstavuje ďalší zásadný argument súladne s interpretáciou spornej zmluvnej podmienky exekučným súdom. Ústavný súd v tomto smere odkázal na všeobecne platný princíp, podľa ktorého, ak sú v zmluve použité formulácie a pojmy, ktoré možno vykladať rozdielne, javí sa byť spravodlivým vykladať ich v neprospech toho, kto ich do zmluvy uložil. Zmyslom tohto princípu je neumožniť strane naformulovať v zmluve ustanovenie pripúšťajúce viacvýznamový výklad a následne v zlej viere zneužiť mnohoznačnosť tohto ustanovenia na úkor záujmov druhej zmluvnej strany. Rozumným sa preto javí postulát, podľa ktorého tvorca zmluvy, ktorý argumentuje neurčitým ustanovením pripúšťajúcim viacerý možný výklad, sám musí preukázať, že nekoná v zlej viere a že medzi stranami bol skutočne konsenzus na tvorcom zmluvy tvrdenom význame, a nie naopak, tak ako to už v súčasnosti ustálili exekučné súdy. Toto oprávnený ani v odvolacom konaní nepreukázal.

13. Neprijateľné zmluvné podmienky nie sú v ustanovení § 53 odsek 4 Občianskeho zákonníka taxatívne vymedzené. Je na úvahe súdu, aby objavené neprijateľné zmluvné podmienky mohli byť súdom vyhlásené za neprijateľné zmluvné podmienky. To využil aj okresný súd, keď posudzoval otázku, či oprávnený má titul na vedenie exekúcie, vydaný právomocným orgánom, t.j. rozhodcom s platnou rozhodcovskou zmluvou. Ak nebol vydaný rozhodcovský rozsudok rozhodcom s platnou rozhodcovskou zmluvou, potom oprávnený nemá titul na vedenie exekúcie proti povinnej. Na to, či oprávnený má titul na vedenie exekúcie, je povinný exekučný súd prihliadať v ktoromkoľvek štádiu exekučného konania a podľa § 44 odsek 2 Exekučného poriadku rozhodnúť o tom, či vydá alebo nevydá poverenie súdnemu exekútorovi na vedenie exekúcie. Ak oprávnený nemá titul na vedenie exekúcie proti povinnej, nie je možné vydať poverenie súdnemu exekútorovi.

14. Odvolací súd v závere k odvolacej námietke dopĺňa, že aj v čase uzavretia zmluvy, Občiansky zákonník zakazoval dojednávať zmluvné podmienky, ktoré na škodu spotrebiteľa zakladajú nápadný nepomer medzi právami a povinnosťami zmluvných strán. Nie je potrebné aplikovať ani nepriamy účinok Smernice č. 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách z 5.4.1993 na to, aby bolo možné skonštatovať, že oprávnený ako dodávateľ mal v čase uzatvárania zmluvy explicitne zakázané dojednávať v typových zmluvách podmienky, ktoré spôsobujú hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa. Napokon aj aplikácia Smernice č. 93/13/EHS je dôvodná, keďže podľa čl. 3, bod 1/ zmluvná podmienka, ktorá nebola individuálne dohodnutá, sa považuje za nekalú, ak napriek požiadavke dôvery spôsobí značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach strán vzniknutých na základe zmluvy ku škode spotrebiteľa a bod 2/ podmienka sa nepovažuje za individuálne dohodnutú, ak bola navrhnutá vopred a spotrebiteľ preto nebol schopný ovplyvniť podstatu podmienky, najmä v súvislosti s predbežne formulovanou štandardnou zmluvou.

15. Pre úplnosť odvolací súd konštatuje, že ak exekučný súd preskúmaval a vychádza aj z iných listín, či dôkazov, než z tých, na ktoré výslovne odkazuje Exekučný poriadok a následne posúdi exekučný titul v neprospech oprávneného, je povinný dať možnosť oprávnenému vyjadriť sa k podkladom svojho odlišného právneho posúdenia v kontexte práva oprávneného podľa § 48 odsek 2 Ústavy SR. Pre ústavnú konformnosť konania ako celku postačuje i to, že oprávnenému táto možnosť bola reálne poskytnutá v súvislosti s odvolacím konaním. (Pozri stanovisko Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. PLz. ÚS 1/2014)

16. Pokiaľ ide o námietku týkajúcu sa vydania rozhodnutia vyšším súdnym úradníkom, k tomu odvolací súd uvádza, že uznesenie o zamietnutí žiadosti o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie nie je rozhodnutím vo veci samej, o ktorom by nemohol rozhodnúť vyšší súdny úradník, čo vyplýva aj z § 5 písm. g) zákona č. 549/2003 Z. z. o súdnych úradníkoch. Navyše z listinných dôkazov vypracovaných a predložených samotným oprávneným (poistná zmluva a všeobecné poistné podmienky) bolo možné posúdiť dojednanú rozhodcovskú doložku ako neprijateľnú.

17. Odvolací súd so zreteľom na jednoznačne neplatnú rozhodcovskú doložku napokon nepovažoval za potrebné zaoberať sa ostatnými odvolacími námietkami oprávneného. (Pozri uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 23.6.2004 sp. zn. III. ÚS 209/04)

18. Z týchto dôvodov odvolací súd nepovažoval odvolanie oprávneného za dôvodné, a preto napadnuté uznesenie ako správne potvrdil v súlade s ustanovením § 387 odsek 1 a 2 C.s.p..

19. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 odsek 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 odsek 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 odsek 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).